

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

EDINOST z značja zkrat na teden vsako ardo in sabota o poledne. Cena za vso prilogo **7** kr. za poln leta **3** gl. **50** kr., za četr leta **1** gl. **75** kr. — Sama priloga stane **1** gl. **50** kr za celo leto. — Posamezne številke se izdajajo pri opravnosti v trankah v Trstu po **5** kr., v Šentjalnu in v Ajdovščini po **4** kr. — Naročanje, reklamacije in inserate prejema Opravnost, via Terrente. — Nova tiskarna.

Vsi donisi se pošiljajo Uredništvo via Terrente. — Nuova Tipografia: vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izserati (razne vrste naznake in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo **2** kr.

O stanovih ter o učiteljskem stanu posebe.

(Dobrovoljna beseda staršem in dijakom.)

(Dalje.)

Kaj hočem povedati o filozofu ali modroslovci? Tak mož je res mučnik svojega stanu; življenje mu ne ponuja nič dobrega. Drugače je se veče imala veliko protekojo ali redko srečo. Njemu še vsa domovina ni odzakana, nego le posamične provincije, katerih jezik mu je znani. In še v teh provincijah premnogokrat ne najde službe, ker so vsa mesta napolnjena in uže legija sovrstnikov sline cedi po vsakej izpraznenej službici. Menda mi treba o tem dalje govoriti. Naj povem le še, da samo Dunaj ima 600 izprašanih učiteljskih kandidatov za srednje šole in da imamo tudi mi Slovenci premnog aprobovanih kandidatov, ki zamaan čakajo na kako »profesorsko službo!«

O učenjakih v ožjem pomenu nečemo niti govoriti. Taki ljudje potrebujejo precej denarja, da se sami prežive 10—15 let, dokler jih naposled, če so srečni, pokličejo na kako univerzo, na kak muzej, itd.

Lep in vzvišen je duhovski stan; a kdor hoče v njem srečno živeti, mora imeti poklic za-nj. Duhovnik ima najteže dolžnosti; zato naj vsak sam temeljito preudari, če je za ta stan ali ne. Nič ni žalostnejšega, nič pohujšljivejšega, nego malovreden duhovnik, ki si je izbral svoj stan le zaradi tega, ker so njegovi starši tako hoteli, ali pa zato, da je prišel do kruha. Naj bi pa tudi starši bili pametnejši v tem obziru ter naj ne bi mislili, da jim mora sin na vsak način postati »gospod«. Bolje dober rokodelec, nego — slab duhovnik!

Kaj lepo nam genijalni naš pesnik Gregorčič opisuje pravega duhovnika v svoji pesni »Daritev«, v tej pesni pravi namreč svojemu sodrugu, ki je vprvič opravil nekravo daritev — novomašniku — tako-le:

Daritev bodi ti življenje celo:
Otar najlepši je — srca olá,
Ljubezen sveta v njem — nebeški je žar,
Gospoda žrtva — vsako dobro delo.
O, da srce gojilo hi vsekadar
Ta sveti žar, naj živo bi gorélo,
Enako kresu vedno ti plamtelno,
Bogu in domu žgalu vreden dar!
Očitno odpovej se svój sreči,
Gorede išči drugim jo doséči,
Živeti vrli mož ne smé za sé.
Iz bratov greče njemu srča klijie,
Veselje ljudske njemu v oku sije,
In tuja sôza mu meči sroči!

Tak bodi toraj duhovnik, ako hoče nam biti pravi nastopnik Kristov? Takega moža je gotovo vesela zemlja in — nebo!

Preostaja mi govoriti še o ljudskih ali narodnih učiteljih, o velevažnem tem faktoru narodove prosvete.

»Edinost« je svoj čas uže prinesla prav dobro primerjavo mej nekdanjimi in sedanjimi ljudskimi učitelji. Torej to stvar le na kratkom ponovim. Nekdaj je moral učiteljski kandidat pred vstopom v učiteljsče dovršiti vsaj spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko. A zdaj so — vsaj pri nas na Primorskem — olajšave mogoče. Mladenič, ki ima 15 let in je dovršil ljudsko ali narodno šolo, vzprejme se po dostalem vprejemnem izpitu na učiteljsče. Dognavši tukaj 4 tečaje, stopi kot 19leten malednič mej svet kot izobraževatelj in odgovljatelj najdražjega našega zaklada, nadpolne mladeži naše!... V koliko zadostuje takova skrčena izobražba za težavni učiteljski stan, to razsodi blagovoljni čitatelj sam. Omenim samo, da se je to pri nas baje za to ukrenulo, ker je bilo silno veliko pomanjkanje učiteljev. To priliko so pora-

bili nekateri mlaedenčiči, ki bi bili rad k malu prišli do »kruha« in kar drli so na preparandijo. Nekako šegavo je bilo tedaj gledati rokodelčice (t. j. rokodelske učence) dohajajoče na učiteljišče v Koper. Ta je popustil bil svoja šila in kopita doma; oni je ostavil bil svojo službo kot garzon v kakej štacuni, tretji je potisnol bil oblič in žago v kot ter sedel na klop na koperskem učiteljišči, iz namena, da bi čez štiri leta postal naroda svojega učitelj!

Toda šale na stran! Ozbiljno moramo izpovedati, da je tako skrčenje in olajšanje studij bodočih učiteljev avtoriteti učiteljskega stanu sišno škodovalo. Kajti učitelji iz take »fabrike« so prokleti slabo podkovani dohajali v rejralni svet; manjkalo jim je popolne potrebne intelektuelne izobražbe, uglašenih manir, jezikoznanja itd. S kratka: na vse strani je bila občutna njih omejenost; česar jim ni manjkalo, bila je edina »domišljavost«; kajti, da so si ti ljudje mislili, da so pravi »učenjaki«, o tem tati ni treba praviti; ali jim ni bilo »zrelostno« spričevalo iz Kopra uže pravi pravcati patent za »učenost?« Taki ljudje so menili in še menijo, da je to »zrelostno spričevalo« enakoveljavno z maturitetnim spričevalom kake druge srednje šole. In vendar, da se motijo, priča uže deželnobrambeno ministerstvo, ki je nekemu učiteljskemu društvu naznalo, da vojno ministerstvo ne pripisuje učiteljiščem enake veljave z višimi gimnazijami ali realkami, in zaradi tega se učiteljski kandidatje ne jemljo kot jednoljetni prostovoljci. (»Das Reichskriegsministerium ist nicht in der Lage, sich für die Gleichstellung der Lehrerbildungsanstalten mit den Obergymnasien und Realschulen in Bezug auf die Nachweise der Befähigung für

den Einjährig-Freiwilligendienst auszusprechen.«)

(Dalje prih.)

Poverniška in posredovna trgovina v Trstu.

Poverniška in posredovna trgovina (Commissionshandel, Zwischenhandel), to je bila tista stroka trgovine, ki je Trst dosedaj najbolj bogatila, kajti Trst je imel dosedaj prav malo obrtnje in tudi prav malo takih hiš, ki so kolonialno in drugo blago direktno iz producijskih krajev uvažale in izvažale; vedenoma se na tržaški trgovci bavijo le s poverniško in posredovalno trgovino in ta trgovina je bila pri malem kapitalu tako koristonosna, da je Trstu dajala največjo živahnost. Prej leta se je človek, ki je imel par tisoč gld. kapitala in zadost skušnje na tem trgu in je kolikor toliko tudi poznal razno blago, v Trstu etabliral, kakor komisjonar in simostalen trgovec. Tak trgovec se navadno ni spuščal v spekulacije, ampak njegova naloga je bila, da se je vsak dan po posredovalcih (sensalih) natančno podučil o cenah raznega blaga in na podlagi teh poizvedb je on malim in večim trgovcem ponujal brez zaveze, ali pa tudi sè zavezo za par dni raznega blaga, kakor: petrolja, olja, kave, riža, sadja itd. Ko dojde načrba, navadno tak trgovec kupi blago od uvaževaljatelja in pošlje naročniku navadno za točno plačilo, pa tudi na 3 meseci rok proti menjici.

Uvaževaljatelj ali importer proda svoje blago temu posredovalcu navadno tudi za plačilo do prvega petka, ali pa na 8 meseci (petrolje je navadno proti plačilu v tednu, kolonialno blago pa tudi na tri meseca proti menjici).

Tak posredovalec ali komisjonar pa navadno dobiva blago tudi v poverjenje (komisijo) posebno pa domačih pridelkov iz notranjih krajev; on potem te pridelke proda na trgu in zaračuni pošljaljalu do 4%, na prodajalno ceno za magazin, za delkrederje in za provizijo.

To je trgovina, ki se da dobro voditi brez velikega kapitala, in tak trgovec je v poprejšnjih časih svoj malji kapital po 12 do 15 krat preobrnol, poleg tega je še navadno preobračal tudi kapital tistih, ki so mu blago poverili in tako je prišlo, da je trgovec, ki je imel k večemu 10.000 gld. prvotnega kapitala, obrnil na leto do

slamnato streho. Ako pa je leto mnogo deževno, jezero ne presahne. Malokaj se to primerti.

Ti le pritoki zavljajo jezersko planjavo, 1. Černiški potok; 2. studenec sv. Magdalene; 3. studenec pri sv. Vidu; 4. obrh nad Martinjakom; 5. Grafovščica; 6. Žerovnica; 7. Lipsenjsčica; 8. veliki Ohvrh; 9. Tresenec; 10. Slatavec; 11. Otoški Ohvrh; 12. Mrzljek; 13. Vranja jama; 14. Janeški vodo iz sebe mečeo, a jo tudi požirajo; Vrsič ali Studenšček; 15. Sekadeljci; 16. studenec na Uštej lok; 17. studenec Narf in še mnogo drugih manjših pritokov. Jezerski požiravnički lokoje in ponikve so: 1. Dve Češljenci, velika in mala; 2. Kotel; 3. Beček; 4. Velika Ponikva; 5. Mala Ponikva; 6. Sitarca; 7. Volouš; 8. Rešeto; 9. Uševka »rejta«; 10. Velička Karlovec; 11. Mala Karlovec. M-j Otokom in Grafovščico vasjo v sredi jezera je še drug vzvišen prostor »Benetke«. Kadar jezero te zalije, imajo tudi v Planini povodenj. Na obeh jezerskih koncih je stalno n-kaj trdn poslopje. Na zgorajem kraju pod Križno Goro je bil grad Štebrščkin (Šternberščkin) grajsčakov. Ostaline tega g adu se še zlaj dobro poznajo; brambeni stolpi je še skoraj ves ohranjen. Na spodnjem konci zraven Male Karlovec je stal nad Svinjsko jamo grad Karlovec. Stedovi tega gradu se jedva še poznajo. V tem gradu je živila lepa mlaja deva, ki jo je »štimo« (kakor ljudstvo pripoveduje) sin Štebrščkega grajsčaka. Hodil je poneči vasovat v Grad; da je pa zna kam vesljati, postavljala mu je luč na okno.

Kaj le pritoki zavljajo jezersko planjavo, 1. Černiški potok; 2. studenec sv. Magdalene; 3. studenec pri sv. Vidu; 4. obrh nad Martinjakom; 5. Grafovščica; 6. Žerovnica; 7. Lipsenjsčica; 8. veliki Ohvrh; 9. Tresenec; 10. Slatavec; 11. Otoški Ohvrh; 12. Mrzljek; 13. Vranja jama; 14. Janeški vodo iz sebe mečeo, a jo tudi požirajo; Vrsič ali Studenšček; 15. Sekadeljci; 16. studenec na Uštej lok; 17. studenec Narf in še mnogo drugih manjših pritokov. Jezerski požiravnički lokoje in ponikve so: 1. Dve Češljenci, velika in mala; 2. Kotel; 3. Beček; 4. Velika Ponikva; 5. Mala Ponikva; 6. Sitarca; 7. Volouš; 8. Rešeto; 9. Uševka »rejta«; 10. Velička Karlovec; 11. Mala Karlovec. M-j Otokom in Grafovščico vasjo v sredi jezera je še drug vzvišen prostor »Benetke«. Kadar jezero te zalije, imajo tudi v Planini povodenj. Na obeh jezerskih koncih je stalno n-kaj trdn poslopje. Na zgorajem kraju pod Križno Goro je bil grad Štebrščkin (Šternberščkin) grajsčakov. Ostaline tega g adu se še zlaj dobro poznajo; brambeni stolpi je še skoraj ves ohranjen. Na spodnjem konci zraven Male Karlovec je stal nad Svinjsko jamo grad Karlovec. Stedovi tega gradu se jedva še poznajo. V tem gradu je živila lepa mlaja deva, ki jo je »štimo« (kakor ljudstvo pripoveduje) sin Štebrščkega grajsčaka. Hodil je poneči vasovat v Grad; da je pa zna kam vesljati, postavljala mu je luč na okno.

Njega površina pri srednjem velikosti meri 5680 hektarov. Kakor bieško, tako ima tudi cerknisko jezero otok; na njem stoji mala vasica, a na vrhu otoškega holmca cerkvica sv. Primoža in Felicijana. Meseca avgusta navadno presahne; rešetasta tla ga posrkajo. Vlažna gorka zemlja bitro vrši svoje dlo. Kmalu je vsa dolga jezerska ravan zeleno pregrnuta. Zlajek tihotapno skaklja po mlađej travici, kjer se je prej tolst »šljaj« obračal; krvica z voličkom se pase, kjer je prej ribič ščuki trnek nastavljal; kosec brusi strupeno koso, kjer se je prej lehan »čolnič« premikal; in prej, nego se dolga ravan zopet zalije, trava je pokosena in seno spravljeno pod

PODLISTEK.

Pogled na Notranjsko.

Spisal J. Velkov.

(Dalje.)

Vipava izvira v trgu jednacega imena samo 30 metrov nad morjem. Počasi leže skozi Vipavsko ravan; pri Sovodnjah po zdravi sestro »Tolminko«. Skupno se poslikati dalje, a poslednjem zabredecu pod Tržičem v Jadransko more. — Veselega vrca teče bistrica Idrije, izpod stene gore. Hili proti Gerknem; pri sv. Luci je s srušila z svojo večjo tolminske sestrico; mrmače in šumitajo se pogovarjaj čimimo Gorice se zavaliti v tržički zali.

Hibelj — rečice.

✓ Gori zeleni,
Hram odmašeni,
Todi le todi!

Hubeljski cvet;
Z rečico bistro,
Hladno, prečisto,
Skropi in moči
Pisani svet.

Hili veselo,

Z brega na delo;

Gori, obračaj

Upo kolo;

Suci vretenec!

Zivi Slovence!

Sreči ti plačaj!

Hvalo za to.

Kastro rimljansko,
Nekdaj pogansko,
Časa kravne,
Spirala sl.
Vse je minilo,
V morji vtonilo;
Hčerica Slave
Se se glasi.

Vlij tolažilo,
Duši hlažilo,
Krasna v naravi
Biserna hči;
Vedno šumeče,
V željah do sreča,
Teci — pozaravil
Solnčne strani.

Ribice svoje,
Zvezdice moje,
Zberi, namnoži!
V či ti izvir:
O domovina!
G-ča jedinal
V venec se zloži
V slavo in mir!

V Gori zeleni,
Hram odmašen,
Todi le todi!
Hubeljski cvet;
Z rečico bistro,
Hladno prečisto,
Skropi in moči
Pisani svet.

Hubelj — rečica radostnega lica hahlja in skuklja iz strme gore »Gora« imeno-

200.000 in več gld. in imel 9—10000 skupnega dobička, od katerih mu je bilo k večemu 5000 za vse opravilne troške, tako da je dobro živel in vsako leto svoj kapital množil za 30—50%. Tako se je godilo v dobrih časih, ko še niso bile komunikacije in kreditne razmere tako razvite, kakor dandanes; ali v novejšem času je začela ta posredovalna kupčija vedno bolj padati. V novejšem času so železnice brzajoč in druge velikanske olajšave občenja in prometa kupčijo bistveno spremenile. Ono malo število uvaževalcev, kakor so bili v Trstu: »Reyer i Schlick, Scaramangà, Ritter in drugi, je nekaj vse svoje prejetje blago uprav razdelilo med komisijonarske firme, katere so imele pri teh hišah kre it in niso se za drugo več brigale; komisijonarske firme pa so kolonijsko blago zopet ponujala in odpotvile v notranjsko, importerji jim v tem obziru ni delal nobene konkurenco. Dandanes je skoro ves svet postal po nekakem ena sama in edina gospodarska skupina; importerji so primorani delati direktno tudi z notranjimi trgovci in v notranjih velikih mesilih samih imamo zdaj importerje, to je tako trgovce, ki kolonialno blago direktno iz proizvodnih krajev uvažavajo, in ti importerji v Pragu, na Dunaju itd. so postali veliko več, nego naši tržaški, oni dobivajo vse kolonijsko blago skoz Trst; zaradi takozvane surtaxa, (kava na primer pliča skoz Trst f. 3 manj colnine, nego ako dojde skoz N-mčijo) in statistični izkazi v resnicu dokazujejo, da se tržaška trgovina množi, ali to trgovino bi se moralno zvati občestveno, ne pa tržaško, ker gre le skoz Trst, ali tukaj ne pušča sledu o sebi. Po domače bi se moralna sedanja in nekdanja trgovina tako le primerjati: Nekaj je bil osel mala živalica, ki se je pa dolgo po Trstu valjala in tu pustila vse polno dlake; zdaj je osel velik, kakor konj, pa se niti v Trstu ne ustavi in pušča le tu in tam kako dlanico. Pa ne le trgovci, temuč tudi veliki fabrikantje iz notranjih krajev se ogibajo Trstu in iščejo za potrebne jih surovine direktnih virov, dunajski fabrikant ne kupuje svojega bombaža v Trstu, ampak direktno v Egiptu, Bombaju, Novem Orleanu. Danes je tudi spekulacija, kako omejena, in bode še vedno bolj, ker ves svet je zdaj tako skupaj, da ima skoro vsako bolj važno blago svojo enotno svetovno ceno, ki se le zarad različne voznine razlikuje. Zadnja roka, to je prodajalo na drobno, se zdaj lehkovo poslužuje pri prvej roki, to je pri fabrikantu, vsled tega odpade srednji člen trgovske verige, niskoro več treba posredovalca med fabrikantom, importerjem in trgovcem na drobno. Na mesto komisjonarja je stopil zdaj špediter in še tega ne bo kmalu treba, ker velike pošiljalne bodo ščasoma tudi železnice same preskrbovale. Posredovalna kupčija propada povsod, posebno pa v Trstu, kjer je bila skoraj temelj blagostana. Ali s tem še ni rečeno, da ta posredovalna kupčija komisjonarjev ni bila velikim obrtnikom in velikim trgovcem, kako koristna, kajti znano je, da so ti komisjonarji varovali velike trgovce in fabrikante pred zgubami; oni sami so riziko prevzeli, kateri je pri malih trgovcih vedno velika, oni so tudi skrbeli za odpravo ali za prodajo fabrikatov in razneva na debelo uvažanega blaga. Pri komisjonarjih pa so se ohranili tudi mnogi pomočniki in delalci, gotovo je, da kolikor bolj direktna postaja kupčija, tolkako več število takih pomočnikov in delalcev odpada. Popolnoma sicer nikoli ne biva posredovalna kupčija, ali manjšala se boda vsajeno od leta do leta. Kriv je temu cenej in lehkeji promet in

ceneje pa ložeje potovanje. Dočim so bili poprej potrebeni tudi mnogi agentje in potovalci, trgovci zdaj skoraj vse naroča direktno na mestu produkcije. Fabrikantje in veliki trgovci zdaj neposredno mej seboj tekmujejo in še bankir, ki je posredoval kredit, postane ščasoma popolnoma nepotreben.

(Dalej prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je daroval ubogim onega dela Galicije, v katerem so bile velike vojaške vaje. 3000 gld. — nadvojvodu Albrehtu pa je pisal to le pismo: Pod vrhovnim vašim vodstvom prav zdaj končane vojaške vaje so me prav zadovolile. Tako v prvih dneh od obeh konjeničnih divizij izvršena gibanja, kakor tudi 10. 11. in 14. zaukučani odtekni manevri dajo mi veseli dokaz o dobrem vojnem izurjenju vojakov prvega in enajstega odtekla, kakor tudi k vajam poklicnih odtekov deželne brambe. Posobno pripoznanja vredna je primerna poraba moči obeh odteklnih povojnikov, pravo vodstvo v velikem in malem pri konjici in topničarstvu, popolnoma primerna krajnih razmer, kakor tudi vstrejnosc vsega vojaštva v težavnem položaju. Najtoplejše se vam zahvaljujem za novi trud ter vam ukazujem, da izrečete obema odteklnima poveljnikoma, vojakom in upravam, kakor tudi generalnemu stabu in razsojevalcem za sovdeleštvoto Mojo zahvalo. Drugo cesarjevo pismo gališkemu deželnemu namestniku pa se gorko zahvaljuje za izjave zveste udanosti, katere so se cesarju povod in od vseh verskih ljudstva skazovale. — 16. t. m. ob desetih zvečer pa je cesar dospel uže v Brunek na Tirolsko.

Mej našo in ogersko vlado, kakor smo omenili uže zadnjih, začle se se vršiti razprave o nagodbi carinskega pranja. To je vozeli, ki se silno teško razreši, vlasti zarad carine na petrolo. Pri uvažanju surovega (prav za prav očiščenega, ali le nokoliko pomešanega petrolo) je imela ter ima še ogerska državna polovica in judje, ki tako petrolo čistijo, jako veliko dobička, po sklepnu v avstrijskem državnem zboru pa bi se ta dobček silno silno skrčil; zato je ogerska vlada te sklepne naravnost odbila, poleg vsega tega pa zahvalja še celo vrsto olajšav, ki bi avstrijskim deželam bile v veliko škodo. Razprave bodo tedaj toliko težavišče, ker je ogerska vlada, kakor znano, zelo trdovratna, naša vlada in naš državni zbor pa ima tudi dolžnost, skrbeti za svoje ljudstvo.

Vnanje dežele.

O bolgarskem prajanju imamo te le važnije vesti: Iz Londona 14. septembra: Fergusson je v spodnej zhronici izjavil, da vlada ni dobila nobene oficijelne vesti, da je prisilil car, ali ruska vlada bolgarskega kneza k odstopu. Knez Aleksander je javno razglasil uzroke svojega odstopa.

Pisem o bolgarskih zadevah ni še mogoče predložiti, ker bi več skodovala, nego koristila. Bolgarska vlada se zdaj ravna po ustavnih pravilih in zdi se, da vse stranke v Bolgariji žele, da se mir ohrani. — Iz Carigrada se 15. t. m. poroča: Če tudi angleški časniki hudo napadajo Rusijo, vendar tukaj vlada prepričanje, da angleška vlada o bolgarskem prajanju mezinane ne gane, to poroča tudi turški poslanec iz Londona, ki pravi, da se Angleška boji za kolonije. Pa tudi Turčija je prepričana, da je zanjo najboljše, ako se ne vtiko v to zadevo. Enako se tudi vsi drugi poslanci v Carigradu vzdržujejo vsakega vpliva. — Iz Pariza pa se 15. t. m. poroča, da Angleška misli Egipt proglašiti za angleško posestvo, v kateri namen pošlje dosti vojske v Aleksandrijo in se tako odškodovati za ruske pridobitve. — V Agence Havas se 15. t. m. poroča iz Sredca: V diplomatskih krogih se govori, da so sem prišli ti le ruski ujeti: Skupnost Bolgarije z Rumelijo je po privolitvi velevlasti zagotovljena; Rusija ne poseduje Bolgarije, ako se mir vzdrži. Knez se izvoli v soglasju z velevlasti v nedoločeni dobi. Doslej vendar bolgarska vlada od ruskega konzulata ni prejela o teh zadevah nobenega oficijelnega naznaniha;

bili so le pogovori med ruskim konzulom in bolgarsko vlado in se je pri teh razpravljalo le zastran priznanja vlade in vstopanja ruskih častnikov v bolgarsko vojsko. Gleda prve točke Rusija odlaša izjavo, glede druge tečke pa želi, da se izpolni. Gleda dobrih razmer z vlado Rusija zahteva nekatere pogoje. Ona želi pred vsem, da se poleže propaganda za vrnilne prejšnega kneza, kakor se delo celo v sobranji, kakor se je to zgodilo včeraj z vsklikom: »Živel knez!« Posebno pa želi Rusija, naj bolgarska vlada tako postopa, da se volitve v veliko sobranje, katero ima voliti kneza, ne zgode v imenu kneza Aleksandra. Vlada, kakor se zdi, sama ob sebi ne tira Rusiji sovražne politike, vendar se v tem trenutki ozira na javno menitev, ker je knez še v preživem spominu, da bi njemu sočutne izjave mogla ovirati. Sploh pomanjkuje še od obeh strani zavpanja. — V včerajšnje seji je bil na dnevnem redu odgovor na izjavo vlade in predlog, naj se pošlje carju poslanica; ali prišlo ni do nobenega sklepa. Sobranje se je razložilo brez vspeta. Danes pride zopet v razpravo predlog, ali se tma poslanica carju poslati, ali ne. — »Polit. Corresp.« od 15. t. m. poroča, da general Kaulbars te dni pojde v Sredec za diplomatskih opravnika, iz Petersburga pa se istega dne naznanja, da je bil ta general imenovan za diplomatskega opravnika in da je uže odpotoval v Sredec.

Iz Sredca, 16. septembra: Sobranje je sklenilo tako le adreso ruskemu carju: Zbrani zastopniki goreče Boga prosijo, naj da carju dolgo in srečno življenje ter mu izrekajo odkritosrečna voščila, kakor tudi čute privrženosti in globoke udanosti. Mi smo prepričani, da po vseh dozdanjih dogodkih zgne napetost v razmerah Rusije in Bolgarije, in da car, kakor v prejšnjih časih, bolgarsko ljudstvo vzame v visoko svoje varstvo ter bo pospeševal sloga Bolgarov, njih samostojnost in neodvisnost. Deputacija je to adreso izročila ruskemu konzulu. Potem se je sobranje pečalo s zajmom, tudi se je predložila zakonska osnova, glede kupljenja nepremakljivega premoženja kneza Aleksandra. Kupna cena znaša 2 1/2 milijona frankov, od katere se odbije knežev dolg narodnej banki, ki znaša 840.000 frankov. — Vzhodnje-rumeljski polki so se vrnuli v Plovdiv.

Iz Rimu se poroča, da je papež sklenol, razprave s Francosko, glede poslatve posebnega papeževega poslanca na Kitajsko, na ugodnejši čas odložiti. Enako poročilo je došlo tudi iz Pariza.

Italija pošlje zopet 1500 mož v Afriko, da posadka na rudečem morju ne izumre in tako Italija otme dobro ime.

Nemški cesar je v Strasburgu, kamor je šel k vojaškim vajam, zbolel; iz Pariza se poroča, da je bolezen nevarna, nemški časniki pa o tem molče. Cesar je star, vsaka bolezen je zanjo nevarna. Če pa se mu v Strasburgu prepeti kaj človeškega, bode to omen Francozom.

Nemški državni zbor je 16. t. m. odpril državni tajnik Böttcher v cesarjevem imenu z govorom, v katerem je omenil da je bil državni zbor sklican zato, da odobri podaljšanje brodarstvene in trgovinske pogodbe z Španijo. O politiki tedaj v državnem zboru ne bo govorila.

Nemška vlada še vedno izganja Poljake iz Prusije. Doslej je prišlo v Galicijo 576 izgnanih rusko-poljskih obitelj z 1726 osobami.

Ruska vlada je začela tako ostro živati na jude. Zavrla jim je z ostriimi zakoni odiranje ljudstva, in ker brez tega jud ne more živeti, izgarja iz Rusije vse tiste jude, katerim se je dokazalo, da zakoni niso spoštovali. — Ako bi v Avstriji bil tak zakon, bilo bi v nekaterih mestih, kakor v Trstu, na Dunaju in več poljskih mestih tak jok in stok, kakor je bil na jeruzalemskih razvalinah; a v Avstriji do tega tako kmalu še ne pride; če tudi so judje Avstrijo v bližnji liberalnejši dobi skoraj izsesali in pogubili. Vendar so od vladne strani še vedno prav dobro zavarovali, nič se jim ni batilo, še vedno imajo dobro košnjo in žetev, katere jim nikoli ni vzela ni slana ni toča, ni suša ni moča. Do sodnjega dne pa tudi to ne bo trajalo, ker vsak greh se prej ali slej kaznuje.

Angleška vlada je svojo politiko o vzhodnjem prasanji promenila. V »Polit. Corresp.« namreč piše angleški dopisnik iz Ljubljane, da je o tej zadevi govoril z nekim ministrom in ta mu je rekel, da celo konservativni udje sedanega ministerstva ne zagovarjajo več politike, za katero se je unemalše Beaconsfield, da bi moral Angleška Turško biti nepogojna zaveznička. Kar je Angleška posedila Cipern in posebno Egipt, nema več Carigrad tolicega pomena za Angleško. Rusko vojno brodovje v črnem morju bi v vojni z sultanovim dovoljenjem, pa tudi brez tega skoz Dardanele v sredozemsko morje prodrl; sultanovo gospodstvo v Carigradu toraj ne daje več poroštva zoper ruski napad na angleška posestva v sredozemskem morju. V Indijo ima Rusija uže eno pot in posestvo Carigrada bi je v tej zadevi nič ne pomoglo. Angleška pa, ako bi je Rusija zaprla sueški kanal, ima v Indijo drugo pot, ki drži skozi in skozi angleška posestva, kanadsko železnično. Zdaj se ne misli več Indijo braniti v Carigradu, ampak v Avganistanu in na angleško-avganistanski meji. Angleškej, kakor tudi drugim velevlastim je na tem, da obvarujejo Carigrad Rusov, ali ni več živenska potreba, da bi se z orožjem v roci branili. Kako ponizanje! Še dve, tri stopnje dalje in Angleška bo klečplazila pred Rusijo!

Afganska mejna komisija se je razbla. Rusija je pridobil skoraj vse prepričljivo ozemlje, le malo milij je ostalo Avganistanu. Angleška je s tem zadovoljna, ker se boji za Indijo. — Tempora mutantur et Britania in illis.

DOPISI.

Iz Rojana, 16. septembra. [Izviri dopis.] (Stariši pozor!) Blizu se nam 1. oktober — dan, ko se prične vpisovanje v ljudske šole okolice tržaške. To sicer nič posebnega, ker se vsako leto ponavlja. Vendar pa je to vpisovanje pri nas važno, ker se morajo stariši odločiti, v kateri oddelki — slovenski ali laški — svoje otroke vpisati. Treći laški razred — terza e quarta annata — so limanice, na katerih se magistrat lovi naše roditelje. Učenci naše šole so brez izjeme Slovenci, tedaj je laški oddelk nepotreben in to tem več, ker imamo prav blizu »pri Prajniču« ponovno ljudske šole z laškim učnim jezikom. Vendar pa se ne znan gospod na vse kriplje prizadeva, kolikor mogoče učencev pridobiti za laški oddelk. Lansko leto je učiteljica, ki je vpisovala učence, stariši motili s tem, da se bo i v laškem razredu krščanski nauki poučeval v slovenskem jeziku. Stariši naši veliko drže na to, da si njihova deca d'bro prisvoje naukove, naše vere, kar je vse hvalno vredno. Toda otroci se v laškem oddelku morajo učiti krščanski nauki v laškem, ne v maternem jeziku. Vendar pa se nek znan gospod na vse kriplje prizadeva, kolikor mogoče učencev pridobiti za laški oddelk. Lansko leto je učiteljica, ki je vpisovala učence, stariši motili s tem, da se bo i v laškem razredu krščanski nauki poučeval v slovenskem jeziku. Stariši naši veliko drže na to, da si njihova deca d'bro prisvoje naukove, naše vere, kar je vse hvalno vredno. Toda otroci se v laškem oddelku morajo učiti krščanski nauki v laškem, ne v maternem jeziku. To je jasno kot beli dan, kajti naredbe slavnega magistrata tržaškega in vis. namestništva govore in ukazajojo, da je učni jezik v laškem razredu lašči in da se morajo vse predmeti, tedaj tudi nauk krščanski, v jeziku laškem poučevati. To se je godilo letos in se boste tudi v prihodnjem. Lansko leto vpisovala je gospodinja Mateti, a kdo sede letos na »catholio paestentiae« — tega ne vemo. — Kedaj zanide sam sebe, podlaga je tujcevi peti, govori naš pesnik in res je tako. Dragi okoličani! Sami dobro veste, koliko vaših sinov se vam vsako leto odvajtu in se potujči. Dobro znamo, da prav tak odpadnik so naši najhujši sovražniki. Glejte, da ne boste i vi sami se svojo nemarnostjo pomagali sovražnikom našim. — Tedaj Rjančani, kateri sto uže pri več prilikah pokazali, da ste vrli Slovenci, počakajte s tem domoljubje svoje, da ne boste otrok svojih pošiljali v laški oddelk. Vsaj je od tega zavisen tudi pravi duševni napredek in odgoja. Vodstvu šole rojanske pa dajemo k sklepnu prijazen svet, naj gleda, da se učitelj, ki bo vpisaval, zavije v plasti neutralnosti in naj ne moti proste volje starišev, posebno pa ne z nezadovoljstvimi opazkami. Še slabši pa bi bilo in tudi nepostavno, ako bi se otroci brez dovoljenja starišev spravljali v laški oddelk.

Rojančan.

Sv. Ivan 17. septembra. (Izv. dop.) (Narodno spanje in klanfersko petje). Matki teretu čitatelju cenzenej »Eunost« je dobro znano, kako se je v našej župniji pred nekoliko časom z naročnost delovalo, kajti ni minol teden, da ne bi se čitali kak dopis od tukaj, kako so Zoraši prapevali krasne slovenske pesni. Sedaj pa je vse zaspalo; sam ne vem, kak ponem ima to spanje! Morda je vse narodno delovanje za večno zaspalo? Sedaj ni več slišati narodnega petja, ki je tako

vse to je zvedel ljubo-umnež v Gradu, luč na oknu ugasne, a drugo postavi nad Veliko Karlovo. Šteberški mladi grajščak veslja v temnej noči, kakor drugekrati naravnost proti luči, — pa — o, gorje Karlovo, ga z čolnčem požre. Ko uboga deva zve, kakšna grozna nesreča je zadevala nje nega Šteberčana, gre na Veliko Karlovo pa skoči raz skale v vodo; in tako je tudi ona dosegla mir srca v globokem hladnem grobu. Mej ljudstvom se tudi pripoveduje, da se je nekaj peljala grajska gospa gori v grad po klancu. Pot pod njo se vdere, ona pada z vozom in konji v »Svinjsko jamo«, koja jo je za zmiraj pokrila. Ozlosteli soprog je ukazal grad razrušiti, globoko in široko jamo zasuti; preselil pa se je v druge kraje, videč, da ga tu nemila osoda proganja.

Tu naj se omenim vodne prebivalce čudnega jezera. Ribe: 1. ščenke, teh je največ in so najtežje; 2. ščajni; 3. menki; 4. kleni in 5. kapeljni. Rabe: 1. navadne velike rabe; 2. ščegljarji; 3. rujavoglavke; 4. žvižgalke; 5. črni zvonci; 6. potavkarji; 7. hrepeljice; 8. liske ali postne rabe; 9. žličarec in še nekoje druge. Da je mnogo rac na tem jezeru, temu uzrok je njegova plitvost; rabe se lehkovo do dna zaganjajo za ribami.

Cerkniško jezero je res imenitno, a še bolj imenitna in koristna za tamkajšnje ljudstvo bi bila dolga rodovitna r

milo donele po našej župniji; še spomni se nikdo ne na slov. petje! Radovedno me marsikdo vprašal kako petje se pa sedaj pri vas sliši? Oh, prav s teškim srcem moram mu odgovoriti, da na mesto krasnega slovanskega petja stopilo je grdo, nemoralno in bezznačljivo ponočno kvanjanje, ki dela nečast slov. stanovalcem naše župnije. Poleg obrtnijskega društva na Vrdeli nabaja se je jedna žganjarija (prodajalica hudičevih solz).

Skoraj vsak večer, posebno pa v sobotah, nedeljah in ponedeljkih, zbirajo se naši mladeniči in tudi nekaj mož pri frakelju »žlahtine«, a žgoča pijače, — ko se jim blap te pijače uže iz grla kadi, zakriče ti navdušeni pivčki, ter poskušajo svoje bripare glasove pojoč pesni v »prekrasnej tržaški italjanščini«, kojih mora se sramovati vsak dobromislični človek. — S tem delajo pred vsem veliko nečast sebi, pohujšajo svojo deco ter jej vcepljajo v srce nestravnost — povzročujejo, da postanejo njim ednaki i njih otroci. Božmili kam zajedno, ako bodo sami sebe tako onečastevali; ako nam čisto nič ne bode marli za sram, ako bodo zgubili svoj um in si kratili življenje z strašno žgano pijačo, ki se prej ali slej nad člo vekom maščuje ter ga v prezgodnjih grob spravil! V istini — meni se bolj studi od žganja pijani človek, nego neumna žival! — Ne deljte, vendar, dragi Vrdelčani, sami sebi take nečasti, pomislite na svojo milost, na svoje navdušeno potezauje za narod, na veselje, ki ste ga imeli do narodnega, svet blažecem petja — pomislite, kam vas tako počenjanje privede: pustite tedaj grde navade in poprimit se znova lepe prejšnje navade. *Zvonimir....*

Z Gorškega okraja, 14. sept. [izv. dop.s.] Gotovo mi sleden potrdi, da jesi blžajoči se bendimski časi vabijo človeka iz mesta na deželo, da bi užival čisti zrak in pridelek božjih darov.

Vzбудila se je tudi v menitaka želja, izprosi sem si toraj par dni odpusta, ter napotil se iz naše lepe Nice za nekoliko časa na deželo k svojim sorodnikom v Vipavo. Ukrejem proti jutranjem bladu skoz sv. Peter, Bilde, Rende, proti Prvačini, pa k malu mi je prešlo vse veselje. Že v redenih krajih je nesrečna strupena rosa skoro vse vgonobila, sosebno po solinnej strani preko Prvačine, stoji trta skore gola in še to malo listja je vse rujavo; a misli sem si, predno sem dospel v odlikovani Dornberg, kjer se najslajša in najbolj sloveta kapljica prideluje, tam pri marljivih Dornberčanah gotovo najdem trto brez vsacega najmanjega pogreška, ali varal sem se; našel sem tuši tukaj trto tako, kakor v prej omenjenih krajih, a poleg tega je zadnji teden ubogim Dornberčanom vse glavne gorice v vinograde, ležeče strani Krasa, toča uže drugi krat do zelenega pobila, ter pobirali so ponešredeni ostanki po tleh. S tužnim srcem napotim se dalje po braniški dolini ter dosegvšem do Goč prikazlo se mi je tu pa tam nekaj prav krasno zelenih vino-gradov z bogato obloženim rumenim grozjem. Na prašanje o lastniku onih vino-gradov, ker se isti odlikujejo o vseh drugih, odgovor se mi: to so vinogradi g. St. H. iz Goč, kateri je trte marljivo uže od pomlad žvepjal. Iz tega sem razvidel, da je žvepilo edini pripomoček, koji tu ti peronosporo more popolnoma vžugati (?), kmetovalci, ravnavajte se po izgleduemožu.

V 37. št. »Sočem sem čital o strupenej rosi v rifenberških, braniških in brških nižavah, ter o komisiji za znižanje davkov. Enako potrebna bi bila tudi takša komisija od Gorice do pod Nanosa, da pregegi neizmerno škodo te trte katastrofe, posebno pa za Dornberžane, katerih ni le peronospora, temuč tudi toča tako uesmiljeno obiskala.

Dospevši v vrapsko dolino oziral sem se na desno in levo, pa povsodi žalost, enaka osoda je zadeba vienograđe tudi tukaj. — To mi je srce tako potrolo, da sem se drugi dan vrnil zopet v svoj navadni jarem. *Vipavski.*

V Opatjemselu, dne 9. septembra. Misli sem, da bo zadostovalo to, kar sem zadnjič pisal, a motil sem se. Mož, o komej sem misli, da ima vendar toliko čutstva do lastnega prida, ta si raztolmači dopis v svojo korist — a ravno nasprotno je. Začel je razsajati, pihati, groza, celo ne-sopotobno govoriti in se jeziti, da bi človeku kar lasje vstali. Nipovedano vojno je začel — unel se je prepri, kakšnega ne bi pričakoval. Ni bilo moža dovelj, da toži uže omenjenih na veleslavni deželni odbor, ampak toži se celo na okrajno glavarstvo, da še celo na c. kr. okrajno sodiščo, pa le one, kateri se mu zde malo zmožni. — Da mislila si je zvita buča — nezmožni mi ne bodo mogli priti do živega in hajdi nad te. Sliši se, da je tožba celo napačna, ne utemeljena, da še celo neresnična, polna obrekovanj, krvrega natolčevanja. Nu pustimo to, povejmo raje kaj iz življenja njagovega. Mož naj pomisli, da kri ni vosa, naj pomisli, da z vissoci osebam se ni šiliti. Pričakujemo vse, vsa občina, da bode visoka gospoda v Gorici stvar preiskovala, ker zagotavljam, da se še interesantnije reči izvedo. Kaj

misli, da bode še učiteljeve grehe nosili na rotovž visokim osebam, misli, da bode tako mogočno stopal kot v dobi, ko je prodajal zaje kože, rešeta, sita, lonce in drugo suho blago — povem mu, da pri tem ne bo dobička, nič mu ne pomaga njegova visoka slovenščina, oščena italijsčina in njegova topa nemščina, nit' preumirana furlansčina. Svest naj si bode, da je odzvonila ura uže davnio jednajst. Gotovo si bode sedaj domisljal in iskal le vrat, koder uteče težkim, trdim besedam, ki mu jih bodo lastni podložni pridigovali. Vzdihne: Ti nesrečna ura, ko sem jaz napovedal vojno, pri katerej sem tako neslavno podlegel. O joj, o joj, to bode vendar le grenka, ko zgubi vsa dostojsvstva, niti ona mu ne ostane tvorničarja, kajti ostane le izdelovalcev bičev za lastno osebo. Nu gospod, ako Vam ljubo, Vam pri hodnjič prinesemo ogledalo, v katerem se lahko od pete do temena ogledate, da še celo vaša pomočnica bode labko videla, kako daleč je zletel oni, ki ga je toliko zagovarjala in se na njegovo neomadeževano vedenje opirala. *Kraški.*

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Davkovski pristav Fr. Grignaschi in kancelist finančne prokurature v Trstu Ang. Beranek sta bila imenovana za davkovska kontrolorja, in praktikanta V. Bradamante in Iv. pl. Zatoniči za davkovska pristava. — C. k. višje deželno sodišče je imenovalo praktikante Jurij Zottig, Stef. Tripalo in Konst. Budinči za avskultante v lastnem sodnem okrožju.

Petdesetletnico svojega mašništva je 14. t. m. slavil v. č. gosp. kanonik Ivan Dukić. Zjutraj ob 8 uri je imel svečar taho mašo pri sv. Justu, potem pa je prejemal čestitke ustmrte v pismene; bodojih je mnogo in od raznih krajev; čestitil mu je osobno tudi mil. škof Glavinca in došlo je posebno dosti čestitke iz Istre. — V. č. g. Dukić je mnogo let pastiroval v Istri, svojej domovini, ker je rojen Kastavec, posebno dolgo je bil župnik v Buzetu. Rajnki škof Dobrila imenoval ga je 1. 1875 kanonikom Tržaškega kapitola, v katerem mestu ga nahajamo še denes čvrstega, krepkega, in kakor starega, za svoj narod vedno navdušenega. Daroval je v spomin na ta dan 100 gld. bratovščini hrvaških ljudi v Kastvu. Na mnoga leta!

Gospica Justina Michelli, dosedanja učiteljica na otroškem vrtu v Gorici, je bila te dni imenovana za učiteljico na otroškem vrtu pri sv. Jakobu v Trstu, katerega vzdržuje društvo sv. Cirila in Metoda. Gospica Michelli je rojena Tržašanka, pozna torej dobro naše razmere in z veseljem pri tej priliki konstatujemo, da se v Trstu nahajajo družine, ki svoje otroki odgojujejo popolnoma v slovenskem duhu.

Profesorja Šukljeja, toliko napadanega drž. poslanca za Krajinsko, zdaj upravljavejega volic; preteklo nedeljo je gospod Šuklja, govoril svojim volicem v Kostanjevici v Novem mestu so njemu na čast napravili v soboto banket, katerega se je vdeležilo 43 najodličnejših mož iz Dolenskega. — Tako se spreminja vse na svetu, ali talent je le talent in le vedno imponira.

Slovenski državni poslanec in v Ljubljani bivajoči deželni poslanec imeli so predčerajšnjem 16. t. m. v dčitalnični dvorani shod, pri katerem so razpravljali splošni politični položaj in težnje slovenskega naroda, ter se je mej njimi pokazalo popolno soglasje glede postopanja slovenskih poslancev v državnem zboru, ki ima biti odsej odločnejše. Navzoč je bil tudi g. Ivan Nagbergoj.

Nov potovatni učitelj za Primorsko, g. Perhauz, nekda zna le malo slovensko; da se nam ne bi moglo morda očitati, da smo prenapeti, priporočamo ga tistem poslancu deželnega zborna goriškega, ki je uže enkrat ostanjal kričivo in potrato denara, ki se godi s tem, da se mej Slovence posiljajo učitelji, ki še slovenskega jezika dobro ne govore. — Sicer pa bomo še nadalje poizvedovali, kolikor slovensčine zna g. Perhauz.

Otroški vrt pri sv. Jakobu se odpre 1. oktobra z slovensko sv. mašo. Stariši, kateri žele pošiljati svoje male otroke v omenjeni slovenski šolski vrt, naj se preceje oglašijo pri predsedniku tržaške podružnice društva sv. Cirila in Metoda, g. V. Dolencu, via Torrente 12.

Spet voda Reka. Postojinsko okrajno glavarstvo je tržaškemu mestnemu starešinstvu naznamlo, da v kratkem času razsodi tržaške občine prošnjo glede vodotoka iz Reke pri Zgornjem Vremu v Trst. — Menimo, da Reka v Trstu ne bomo pili, pač pa vodo iz nabrežinskih studenčev.

Beseda v korist društva sv. Cirila in Metoda je preložena do meseca novembra ali decembra in to iz važnih razlogov.

Tržaške novosti:

Klera v Trstu. Oi srede do četrtega je zbolelo na koleri v mestu 8, okolici 3 ijljite, od četrtega do petka zbolelo 8 v

mestu, 1 v predmestjih in 2 okolici, od petka do denes določne je zbolelo 6 ljudi v mestu. — Od začetka epidemije pa do denes je zbolelo 602 ljudi za kolero, od katerih je ozdravilo le 164. — Bolezen kak dan kaže kakor bi hotela ponehati — ali drugi dan zato zboleli zopet več Število ljudi. — Burja nič pomagala, saj se denes uže zopet začela prav huda vročina.

Vreme. Zdihovali smo dolgo po dežju, in res je bil uže silno potreben ne le v mestu, ampak še bolj v okolici in na Krasu. — No, včeraj popoludne nam je prišel močan dež, inoj dežjem pa je pada tudi sodra, ki je gotovo grozdju kaj škodovala, toda dežju za petami je sledila močna burja, ki je pihala vso noč in z manjšo močjo tudi včeraj ves dan. Ako je dež kaj zmočil, je torej ta šentana burja zopet vse posušila.

Vendar pa vtegne zdaj vsaj nekoliko ponehati uže neznašna vročina.

Ženski boj. Branjevka Marija G. iz Sajovej pri Razdrem je v tepežu včeraj ranila v ulici Rivo neko Rezo Tomažević. Rana ozdravi, kazen pride še le, ali žalostno, da se v Trstu ženske še bolj pretepojajo, nego moški.

Pod voz je prisla v Akvedotu včeraj 12-letna deklica Jožeta Lupine. Nesli so jo v bolnico, ker ji je voz zmečkal obe nogi. Po Akvedotu naj bi se sploh ne vozilo, tam se bode še marsikatera ne-sreča zgodila, dokler bodo vozili po tlaču.

Zblaznola je v četrtek neka 45-letna Polona Vatovec, stanujoča v ulici Molin a vento in rodoma iz Materije, odpeljala so jo v norišnico.

V morje padel je v četrtek nek pijan fakin. Dva njegova druga sta ga komaj in komaj potegnola iz morja na pol mrtvega.

Policijsko. 28-letna lehkoživka, neka Jožeta Verbč, rojena Ljubljancinka, je te do 50-letnega dekla Rezo Tozzo z navadnem ženskem orojjem, to je z metlo tko po glavi tolka, da je napravila več krvavečih ran, vsled česar je moralna dekla presečiti se v bolnico, lehkoživka pa v prosti stanovanje v ulici Tigor. Uboga dekla je včeraj umrla; torej jo je lehkoživka umorila. — Nek uže star Figaroga je v četrtek v noči preveč pil in zaspal je na ulici, pa nek nepoznan prijatelj tujega blaga mu je slekel sukno in telovnik, ter mu odnesel vse, kar je bilo kaj vrednega. — Neka 60-letna ženska je v Riboru nekemu čevljaju vkradla prav v pričo 2 para čevljev. Policija jo išče. — Zaprlj so neko Marijo V. zaradi prestopka proti javni uravnosti, izvodenega na novej cest, potem necega Antona B. iz Postojne, nekega Rujmunda S. iz Grž in še 3 druge postopade, ker so se vrnoli v Trst, skor pre prem uže večkrat izgnani.

Kolera v Istri in drugod. V Ricmanjih je kolera uže skoro popolnoma ponehal, tudi v Izoli je le malo slučev, te dni so tam zbolele le 3 osobe za kolero, hujša je pa zdaj kolera v voloskem okraju, posebno pa v Skalnici, kder je zbolelo te dni zopet 40, in v Rupi, kder je zbolelo te dni 5 ljudi. Drugo pa Izoli so bili te dni ti le slučaji: Milje 2, sv. Martin 2, Rovinj 3, Osilci 2, Strpet 1, Sovinjak 2. V Istri je do danes zbolelo za kolero 240 osob, od katerih je umrla dobra polovica — goriška dežela je zdrava, le v Pliskovci je bil te dni nekda en sam slučaj. — Na Riki še vedno nekateri zbole na kolero; ali v nekaterih vseh hrvatskega Primorja kolera strašljivo razsaja, posebno pa v malih vasi Lič, kjer je nevarnost, da izumre polovica prebivalstva. — Na Kranjskem imajo kolero v Loškem potoku, kder še vedno nekateri umirajo za kolero in pojavila se je na novo tudi na Vrhniku, kamor jo je zanesel nek popotni rokodelec, ki je došel iz Turčije. — Nagloma pa se je te dni pojavila kolera v Bujačnosti, kder je do danes umrlo uže okolo 20 osob za to bolezen.

Goriške novosti. Ljudske in srednje šole se odprejo tudi v Gorici, kjer pri nas v Trstu, še le 1. oktobra, istega dne se odpre tudi slovenska deklica šola v Gorici. Dva slovenska učniki iz Goriške dežele, ki hočeta obiskovati kajko visoko šolo, moreta dobiti štipendijo letnih 200 gld., aka se s podprtjo prošnjo obrnata na dež. odbor goriškega.

Goriški deželni odbor je razpisal tudi službo vodje deželne gluhenemice z letno plačjo gl. 1200 in prostim stanovanjem.

V Kobarišu našel je dr. Marche setti iz Trsta staro grobišče iz one dobe, kateri pripada pokopališče pri Sv. Luciji.

samo da je manjše in da ima manj in bolj redkih grobov, v katerih se nahajajo lontci, kinči in razne priprave, kakor v drugih grobiščih enake starosti.

Somenj sv. Marjetje v Torminu ki je imel biti 21. t. m. je prepovedan iz zdravstvenih obzirov.

Kanalska Čitalnica priredi v dvorani g. Segale dne 19. septembra 1886.

Beseda s tem le sporedom: 1. Pesen. Hajdrh: »Slava Slovencem.« — 2. Pozivav predsednikov. — Pesen. Kocjančič: »Spoved.« — 4. Slavnosti govor. — 5. Pesen. Hajdrh: »Luna sijev.« — 6. Deklamacij. — 7. Gregorčič: »Naš čolnič otmimo.« — 7. Semiramide; duett za gosil z spremljevanjem glasovira. — 8. Pesen. Vilhar:

»Narodna poputnica.« — 9. Eno uro doktor. Šaljiva igra v enem dejanju. — Zadetek ob 7 1/2, zvečer. — Vstopina 30 kr. Ker je čisti dohodek namenjen društvu sv. Cirila in Metoda, ne stavljo se meje radodarnosti.

Ponarejeni kuponti. V seji mestnega starševstva 23. avgusta je ponarejeni asesor Verneš naznal, da se je pri mestnih blagajnicih 30 ponarejenih kuponov mestnega zajma od leta 1855 podalo i da je bil ponarejite sumljiv človek zaprt, pa da je uže poprej bilo za 401 gld. 62 kr. kuponov izplačanih.

Rokodelske zadruge se zdaj snujejo povsod po Kranjskem, in sicer ne le v mestih, ampak tudi na dedeli. V Trstu pa prosijojo peki uže 2 leti, da bi se jim dovolila vstanovite takе zadruge, prosili so na magistratu, pri trgu, zbornici, pri na mestništvi in na Dunaju; ali vse zastonje, da po postranskih potih so mogli zvedeti, da so namestništvo, trgu, zbornici in magistrat nasprotni zadrugam in da zato se v Trstu tudi nikoli ne izvede nova obrtniška postava. — Prosimo pa naše poslanke, da bi na Dunaju poprašali, ako se Trst smatra zunaj avstrijske postave.

K avstrijskemu vinarskemu Kongresu v Botzanu na Tirol-kem oposlan je od goriškega deželnega odbora ravnatelj g. E. Kramar, Kranjsko deželo bosta pa na tem kongresu zastopala g. R. Dolenc in tajnik kmetijskega društva g. Piric.

Kako

Potresi. Uraino grško poročlo pravi, da je pri zadnjem potresu v Moreji zgušilo 106 osob živjenja, 500 pa je bilo hudo poškodovanih. Škoda znaša več milijonov. — Iz Novega Jorka se poroča, da je bil zadnjega avgusta zvečer po vsem obrežju od Alabama do Novega Jorka zelo hud potres. V Karlestonu je več hiš porušil; pod razvalinami je na več kraju začelo goreti; okoli 60 osob je bilo usmrtenih, strah je velik.

Javna zahvala.

Ganjem zarad mnogih dokazov sočutja o mojej nevarnej bolezni od strani priateljev in znancev, si štejem v dolžnost, da se jim zahvaljujem v svojem in v imenu moje rodbine, posebno pa se zahvaljujem zdravniku, gosp. dr. Karolu Ciatto, kateri me je po spretinem, pazljivem lečenju ozdravil nevarne nalezljive bolezni, katere me je napadla dne 4. t. m.

Trst, 18. septembra 1886.

Peter Pertot
sodarski mojster.

Tržno poročilo.

Kava — tendenca še vedno izvrstna in cena vedno viša. — **Kava Moka** stane f. 106—115. **Ceylon** f. 87—90. **Portorico** f. 93—100. **Domingo** f. 64—70. **Riof.** 56—68. **Santos** f. 64—70. **Poper** f. 90—100. **nageljnovi cvečci** f. 103—106. **sladka Škorja** f. 36—37.

Sladkor — slaba kupčija, cene šibke; **sladkor Pilet** v kosih stane danes f. 18—50 do f. 21—50.

Sadje — fize v vercih nove f. 14—15, novi riži I vrste f. 9—950. **limoni** f. 6—13, mandarini f. 84—90, bosenske slike f. 12—13, kranjske f. 9, opaša f. 20—22. **cveče** Eteme f. 20—24, sultanina f. 28—32. **Olijje** — jedilno f. 37—44, namizno f. 50—72, bombažno f. 27—32.

Petrolje — rusko po f. 750—775, amerikan-ko f. 9—925.

Domači pridelki. Prišli so uže nekateri žakiji novega fižola, koksa, ki se je prodal po f. 16—18, v kratkem ga bomo imeli veliko ceneje. — **Maslo** nekliko bolj iskanlo in stane danes f. 84—98.

Zito — malo iskanlo; pšenica hanaška prodajala se je po f. 10, koruza levantinska f. 625.

Les — slabo obrnjtan in so cene slaiše postale, sploh ni kupčija za zdaj. **Seno** — dobro konjsko f. 130—160.

Ersno poročilo.

Borsa jako mlahova in so te dni še celo kurži državnih papirjev nekoliko trpel. Bati pa se ni, da zdatno patejo.

Dunajska Borsa

den 17. septembra

Enotni drž. dolg v bankovcih	84	gld	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	85	•	30	•
Zlata renta	118	•	65	•
5%, avst. renta	101	•	70	•
Denice narodne banke	862	•	—	•
Kreditne denice	277	•	90	•
London 10 lir sterlin	126	•	05	•
Napoleon	9	•	98	•
C. kr. cekini	5	•	97	•
Kr. državnih mark	61	•	70	•

Na obroke!

da je pohištvo tapecarie, razno strožno blago za obleke, ure vsake vrste

M. Coreni

via della Legna št. 1 P. II.

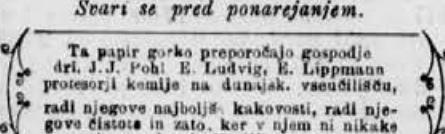
Najboljši

papir za cigaretke

20—36 je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu
Seari se pred ponarejanjem.

Cegnarjev Viljem Tell

se prodaja v tiskarni Dolencu po 50

soldov.

Trgovina
A. Majer-jevega
Exportnega piva
v steklenicah
v LJUBLJANI
(pivovarna na paro)
priporoča
Cesarsko, in Bock-pivo
v skrnicih po 25 in 50 stekl.

ŽELODČNE BOLEZNI

je moguče BAZO in POSVENA ozdraviti

po

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodčni pijaci.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim bolezniom, pač ni tako lehko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Vedena raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvo kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugačega, nego škodljiva smes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil valed svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepačno moči pravice prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnevi več pranja po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katera korenika je poznana zarad njenega ugodnega učinka na prebavljene žilice, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvezdeni priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnijusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesu.

Steklenica z navodom vred stane 30

nowev. 38—36

GLAVNO SKLADISČE u LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marku Raravini, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca.

Čudo najnovejše obrtnije!

Jako važen in neobhodno potreben za človeško blagost in vgodnost, za vse družine in vlasti za kmetije, slavnice, za posestnike, j. na novo znajden c. kr. za vso Evropo privilegovani Auspitz-Schmidli's Zenith

Stroj za mesti maslo

ki se odlikuje ne po udarnim ali suvalnim sistemu temveč po nekim novicenajdenim c. kr privil. za vso Evropo patent, rezavem sistemu. Torej, kdor hoče imeti čisto neponařeno močno in okusno maslo, naredi se to po vgodno, celo s pomočjo 8 letnega dečka v pet minutah. Kako si ima ta stroj čistiti in razdeliti poduči se lahko vsak iz navoda za rabo tega stroja, ki je v vseh jezikih tiskan. Z tem strojem napravi se v 5 minutah iz neponařenega mleka sladko a. i kislo smetano, v 3 minutah pa najčisteje in najokusnije maslo.

Da vsakteremu omogoč m pribavo jednega takega, na vsak način zelo koristnega stroja, ponujam jih po naslednjih najnizjih cenah:

št. 1 (drži 5 litr.) s termometrom vred po f. 8	•	2 (• 10 •)	•	• • 11
3 (• 25 •)	•	• • 35	•	• 45
4 (• 45 •)	•	• • 45	•	• 45

Opazka.

Ta c. kr. patentovani stroj je narejen ves iz fine in trpežne kovine, ter ima prednost pred vsemi drugimi dosedaj iznajdljimi stroji radi tega, ker nadpiruje vse druge v proizvajajuči maslo kakor tudi v kakovosti in zdatnosti, ter je vedno zvest pomoček v družini. V dokaz resničnosti mojega oznanila izjavljam očitno: vsakteremu denar, ki povrnil, kojega pričakovanje od tega stroja ne bi bilo nadpirilovan od istinitosti. Vsakdo ga torej lahko brez bojazni naroči.

Razpoložijo se proti popriči odsteti svoti ali proti poštnemu povzetju; naročbe pa se adresujejo:

2—3

An die österr. ugarische Generalvertrags Universal-Export Bureau S. Löw. Wien II Nordbahnhofstrasse N. 26 Hot. I D. no

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Bersauer à PARIS

LE HOUBLON

FORMAT FRANCAS

CANVAS C. G. FABRICANTE PARIS

Proprié de Berney

SCULP. FABRICANTE PARIS

LE HOUBLON

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Bersauer à PARIS

Kupčijo

• se žitom in raznimi jestvinami na voglu ulice Torrente, naproti kavarne Commercio, poznano pod imenom »pri Gregu« je prevzel podpisant in vabi sl. občinstvo, da se pri njemu služi, ker bode strege dobri in po ceni.

Ivan Verdikon.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo na svojo

trgovino z dežniki

v ulici **Barriera vecchia** št. 18 z bogato zbirko svilenih, volnenih in bombažnih dežnikov. Svileni od f. 250 naprej, volneni od f. 140 naprej, bombažni od 80 kr. naprej. — Tudi popravlja prav po ceni dežnike in solčnike.

104—1 Giulio Grimm.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo na svojo

trgovino z dežniki

v ulici **Barriera vecchia** št. 18 z bogato zbirko svilenih, volnenih in bombažnih dežnikov. Svileni od f. 250 naprej, volneni od f. 140 naprej, bombažni od 80 kr. naprej. — Tudi popravlja prav po ceni dežnike in solčnike.

104—1 Giulio Grimm.

Pričnega sanitetskega svetnika d. r. Kocha v Berlinu, kateri je bacyle kolere odkril — priporoča se kakor preservativno sredstvo zoper epidemne bolezni **čisto alkalično-natronška kiselica**,

katero se more brez odstavka kakor navadno vodo piti. — V Hrvatski edina

čisto alkalično-natronška kiselica vodna

z fino graviranim okrovom, poskušane po c. kr. kovničnim uredu, stanje 9 for. komad. Narocila se sprejemajo proti predplači ali po poštnem povzetju, kar ne uguja, se menja ali pa denar nazaj pošlje po Feketovi

Genfer Taschen-Lihren-Filiale,

Wien, Hundsturhstrasse Nr. 18[34].

Izvrstni malini za grozdje

in 3—3

stiskalnice (prese)

dobivajo se pri

Schivitz & Comp. (Živic i dr.) u Trstu

Via della Zonta br. 5.

Depeša

(iz Geneve ua Švicarskem) mi je naročila na vsak način razpečati 860 komadov čudotvornih, najfinješih, pristnih švicarskih

Remontoir-ur iz nikla. Te ure dobivajo se iz najfinješega nikla, se navajo brez kluča, z krono in mehanično ustrojbo kazal, kristalno steklo in zkalazi za sekunde; z eno besedo, dobre, izvrstne, neprekonljive ure za večnost po c. ramotni ceni

fr. 5·75

Enake remontoir žepne ure od pristnega 13l. srebra

z fino graviranim okrovom, poskušane po c. kr. kovničnim uredu, stanje 9 for. komad. Narocila se sprejemajo proti predplači ali po poštnem povzetju, kar ne uguja, se menja ali pa denar nazaj pošlje po Feketovi

Genser Taschen-Lihren-Filiale, Wien, Hundsturhstrasse Nr. 18[34].

G. PICCOLI Lekarni pripravljajo v Ljubljani

Odravja, kater je razvedel iz zahvalnih pasem in zdravilnih spricaval bolezni v želodcu, hodešči, krči, želodčno le premenjajo in zdravijo, zahodijo, ščerijo, zdravijo in je najboljši priznani tek. v lepote in otrocih. Odravja ledo, vratelj po poshi v želodči, zdravilo po 12 steklenic za 1 fjd